

T.C.
ADALET BAKANLIĞI
İnsan Hakları Dairesi Başkanlığı

AVRUPA İNSAN HAKLARI
MAHKEMESİ KARARLARI BÜLTENİ

(Seçme Kararlar)

Aralık - 2023

Sayı 30

İçindekiler

YAŞAM HAKKI	2
İŞKENCE YASAĞI.....	10
ADİL YARGILANMA HAKKI.....	16
ÖZEL VE AİLE HAYATINA SAYGI HAKKI	21
TOPLANTI VE DERNEK KURMA ÖZGÜRLÜĞÜ.....	24
MÜLKİYET HAKKI	28
SERBEST SEÇİM HAKKI.....	33

© Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi Kararları Bülteni (Seçme Kararlar), Adalet Bakanlığı, İnsan Hakları Dairesi Başkanlığı tarafından bilgilendirme amacıyla hazırlanmış olup herhangi bir bağlayıcılığı bulunmamaktadır.

1

YAŞAM HAKKI

1. Erdal Muhammed Arslan ve diğerleri / Türkiye¹ Kararı

Öz: *Başvuru, 23 Ekim ve 9 Kasım 2011 tarihlerinde Türkiye’de Van bölgesinde meydana gelen depremler sırasında Bayram Oteli’nin enkazı altında kalan başvuranların yakını Selman Kerimoğlu’nun hayatını kaybetmesiyle ilgilidir.*

23.10.2011 tarihinde Van’da 7,2 şiddetinde bir deprem meydana gelmiş ve bu deprem sonucunda çok sayıda kişi hayatını kaybetmiştir. Depremden sonra artçı sarsıntılar devam etmiş ve 9.11.2011 tarihinde 5,6 şiddetinde ikinci bir deprem olmuştur. İkinci depremde Van il merkezinde bulunan bir otel binası yıkılmış ve otelde kalmakta olan -başvuranların yakınlarının da aralarında bulunduğu- yirmi dört kişi enkaz altında kalarak yaşamını yitirmiştir. Olayın ardından Van Cumhuriyet Başsavcılığı resen soruşturma başlatmıştır. Başvuranların da şikâyetçi olarak katıldığı soruşturma kapsamında bilirkişi görüşüne başvurulmuştur. Bu çerçevede hazırlanan Nisan 2012 tarihli bilirkişi raporunda; binanın projelendirme, yapım ve iş bitimi aşamalarında ilgili mevzuat hükümlerine uyulmadığı belirtilmiştir. 23.10.2011 tarihli ilk depremden sonra binada hasar tespiti yapılmadığı vurgulanan raporda, bina taşıyıcı sisteminin ilk depremden ve ikinci depreme kadar olan artçı sarsıntılardan etkilendiğinin düşünüldüğü ifade edilmiştir. Raporda ayrıca proje, yapım ve iş bitimi aşamalarındaki eksikliklerden yapı sahibi ve/veya müteahhidin, teknik uygulama sorumlusunun ve belediyenin ilgili biriminin; deprem sonrası inceleme aşamasındaki eksikliklerden ise yapı sahibi ve gerekli tedbirleri almayan ilgili birimlerin sorumluluğunun bulunduğu yönünde kanaat bildirilmiştir. Soruşturma sonucunda otel işletmecisi T.B. ve dönemin Belediye Fen İşleri Müdürü Y.B. hakkında bilinçli taksirle birden fazla kişinin ölümüne neden olma suçundan Van Ağır Ceza Mahkemesinde kamu davası açılmıştır. T.B. hakkında verilen ardışık bozma kararları ve Y.B. hakkındaki soruşturmanın yakın zamanda tamamlanmış olması nedeniyle yargılamalar Van Ağır Ceza Mahkemeleri önünde derdesttir.

Van Cumhuriyet Başsavcılığı, yapı sahibi olan M.S.B. hakkında ölüm nedeniyle kovuşturma yapma imkanı bulunmadığı gerekçesiyle; hakkında şikâyet bulunan A.B. hakkında ise olayla ilgili sorumluluğu ve kusuru bulunduğuna dair delil bulunmadığı gerekçesiyle kovuşturmayaya yer olmadığına dair karar vermiştir. Van Cumhuriyet Başsavcılığı, 9 Şubat 2021 tarihinde, 1977 yılında verilen yapı ruhsat dosyasında görevli olan M.Ç.’ın ölümü nedeniyle kovuşturmanın bulunmaması; 1991 yılında yapılan tadilat projesinde sürece dâhil olan

¹ Erdal Muhammed Arslan ve diğerleri / Türkiye Kararı, no. 42749/19, 21 Kasım 2023.
<https://hudoc.echr.coe.int/tur?i=001-228988>

N.Ç. ve H.K. ile 2001 yılında yapılan tadilat projesinde görev alan Ç.Ç., A.A. ve H.K. hakkında ise -soruşturma kapsamında 2012, 2019 ve 2021 yıllarında olmak üzere en az 3 kişilik heyetler tarafından hazırlanan 3 ayrı bilirkişi raporu alındığı, bu raporlarda şüpheliler N.Ç., H.K., A.A. ve Ç.Ç.'nin kusurları olduğuna dair bir tespit yapılmadığı gerekçesiyle- kovuşturmaya yer olmadığına dair karar vermiştir. Van Cumhuriyet Başsavcılığı, AFAD Planlama ve Zarar Azaltma Dairesi Başkanı T.E., AFAD Müdahale Dairesi Başkanı O.N.B., AFAD İyileştirme Dairesi Başkanı G.Ç. ve AFAD Deprem Dairesi Başkanı M.N. hakkında yürütülen soruşturmada, 18 Kasım 2020 tarihinde, kovuşturmaya yer olmadığına dair karar vermiştir.

14 Temmuz 2014 tarihinde, Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığı, Van eski Valisi M.K. ile İl Afet Acil Durum Müdürü C.G. ve Erciş eski Kaymakamı R.F. hakkında –İçişleri Bakanlığı tarafından soruşturma izni verilmediği gerekçesiyle- işlem den kaldırma kararı vermiştir. Ankara Cumhuriyet Başsavcılığı, 8 Ağustos 2014 tarihinde, AFAD Başkan Vekili İ.E.K. hakkında Başbakanlık tarafından soruşturma izni verilmemesi nedeniyle- işlem den kaldırma kararı vermiştir.

Başvuranlar, Van eski Valisi M.K. ile İl Afet Acil Durum Müdürü C.G. ve Erciş eski Kaymakamı R.F. ve AFAD Başkan Vekili İ.E.K. hakkında verilen kararlar sonrası yaptıkları başvuruları, Mehmet Ali Emir ve Diğerleri (no. 2014/16482) başvurusu altında birleştiren Anayasa Mahkemesi Genel Kurulu, başvuranların yakınlarının yaşam haklarının ihlâl edilmediğine karar vermiştir.

Bu arada 2013 yılında başvuranlar Van İdare Mahkemesi nezdinde yakınlarının ölümünde hizmet kusuru olduğu iddiası ile kamu kurumları aleyhine tam yargı davası açmışlardır. Davayı inceleyen İdare Mahkemesi, Çevre ve Şehircilik Bakanlığı ile Van Belediyesinin yıkılan otelin inşaat projesi ve inşaat çalışmalarını hukuka uygun şekilde denetlediği belirtmiş, ancak Afet yönetiminden sorumlu kamu kurumunun gerekli denetimleri yapmadığını, afetin gerçekleşmesi akabinde zamanında denetimlerini tamamlamadığını ve ölüm olayında kamunun hizmet kusuru olduğunu tespit etmiştir. İdare Mahkemesi, başvuranlara toplam 71,694 Avro (EUR) tazminat ödenmesine karar vermiştir.

Başvuru, Sözleşme'nin 2. maddesi bağlamında sorular ileri sürmektedir.

Avrupa İnsan Hakları Mahkemesinin (“AİHM veya Mahkeme) Değerlendirmesi

AİHM kabul edilebilirlik hususunda yapmış olduğu değerlendirmede, devletin bireyin hayatını korumak için gerekli tedbirleri alması gerektiğini, ölüm olayı gerçekleşmiş ise

sorumlular hakkında etkili cezai veya idari yaptırımların uygulanması gerektiğini hatırlatmaktadır. Mahkeme, Devletin başvuranlara potansiyel sorumluları tespit etmek ve tazminat almak imkânı sunan bir hukuk yolu sağlaması gerektiğini belirtmiştir. Mahkeme somut olayda, tam yargı davasını söz konusu sonuçlara ulaşmaya elverişli bir hukuk yolu olarak değerlendirmiştir.

Mahkeme, Sözleşme'nin 2. maddesi uyarınca Devlet'in pozitif yükümlülüğünün mevcut davadaki gibi durumlarda mutlaka cezai kovuşturma gerektirmediğini belirtmiştir. Mahkeme somut başvuruda İdare Mahkemesince olayın sorumlularının tespit edildiğini ve başvuranların tazminata hak kazandığını belirtmiş, bu hususların başvuranların yakınlarının ölümünden dolayı yaşadıkları üzüntü ve acıya karşılık uygun bir giderim imkânı sağladığına hükmetmiştir.

Mahkeme, devletlerin belirli durumlarda önleyici tedbirler alması gerektiğini yinelemiştir. Öngörülebilir doğal tehlikelerin yıkıcılığını en aza indirmek için alınacak tedbirler ve mevcut binaların tehlikenin gerçekleşmesinden önce denetlenmesi devletin yerine getirmesi gereken tedbirler arasında sayılmıştır. Mahkeme somut başvuruda ilgili makamların söz konusu yükümlülüklerini yerine getirdiğine kanaat etmiştir.

Sonuç olarak Mahkeme Sözleşme'nin 2. maddesinin ihlâl edilmediğine karar vermiştir.

2. Ölmez / Türkiye²Kararı

Öz: *Başvuru, ikinci ve üçüncü başvuranın kızı olan Zübeyde Ölmez'in 2 Kasım 2003 tarihinde gerçekleşen bir mühimmat patlaması sonucunda yaralanması olayına ilişkindir.*

Başvuranların yakını 2 Kasım 2003 tarihinde Andaç köyünde bulunan ilkokuluna 500 metre mesafede gerçekleşen bir mühimmat patlaması sonucu yaralanmıştır. Söz konusu patlama, dört çocuğun ölümüne ve aralarında ilgilinin de bulunduğu yedi çocuğun yaralanmasına neden olmuştur.

Uludere Cumhuriyet savcısı tarafından hazırlanan soruşturma raporunda, patlayıcının Türk ordusunun silah envanterine kayıtlı olmadığı ve yürütülen soruşturmada o zamanlar on bir yaşında olan çocuklardan birinin olay yerinde bulunduğu patlayıcıyı bir kayaya çarparak kazara patlamasına neden olduğu tespit edilmiştir.

Başvuranlar, idare mahkemeleri önünde, İçişleri Bakanlığı hakkında bir tazminat davası açmışlar ve davayı tamamen kazanmışlardır. İdare mahkemeleri, başvuran Zübeyde Ölmez'e, maddi tazminat bağlamında 30.039,62 Türk Lirası (yaklaşık 9.158 Avro) ve manevi tazminat

² Ölmez / Türkiye Kararı, no. 2010/22, 7 Kasım 2023. <https://hudoc.echr.coe.int/tur?i=001-229489>

olarak 20.000 Türk Lirası (yaklaşık 6.097 Avro), Nuriye Ölmez ve Şevket Ölmez'e, manevi tazminat bağlamında 10.000 Türk Lirası (yaklaşık 3.048 Avro) ödenmesine karar vermiştir.

Başvuranlar, Zübeyde Ölmez'in uğradığı maddi zarar nedeniyle ödenen tazminat miktarının yeterli olmadığını, gecikme faizlerinin işlemeye başlaması gerektiği tarihe idare mahkemelerince doğru bir şekilde karar verilmediğini ve yargılamanın makul bir süre içinde yürütülmediğini ileri sürerek Anayasa Mahkemesine bireysel başvuruda bulunmuşlardır.

Anayasa Mahkemesi 26 Mayıs 2021 tarihinde başvurunun kabul edilemez olduğuna karar vermiştir. Anayasa Mahkemesi, başvurunun Sözleşme'nin 2. maddesine tekabül eden Anayasa'nın 17. maddesi açısından incelenmesi gerektiği ve Nuriye Ölmez ve Şevket Ölmez'in mağdur sıfatına sahip olmadığı kanaatine varmıştır. Anayasa Mahkemesi kararında idare mahkemelerinin, Zübeyde Ölmez'in maddi ve manevi zarar bağlamında talep ettiği tazminatın tamamının ödenmesine hükmettiğini bu nedenle ilgilinin mağdur olduğunu iddia etmeye devam edemeyeceğini belirtmiştir. Anayasa Mahkemesi ayrıca, idare mahkemelerinin keyfi bir değerlendirmede bulunmadığı ve açık bir takdir hatası yapmadığı sonucuna varmış ve 6384 sayılı Kanun ile oluşturulan Tazminat Komisyonuna başvurmadıkları gerekçesiyle, idare mahkemeleri önündeki yargılamanın aşırı uzun sürdüğü iddiasıyla ilgili şikâyetin, mevcut hukuk yollarının tüketilmemesi nedeniyle kabul edilemez olduğuna karar vermiştir.

Başvuranlar Sözleşme'nin 2, 6 ve 13. Maddelerinin yanı sıra Sözleşme'ye Ek 1 No.lu Protokol' ün 1. Maddesine dayanmakla, Devletin Zübeyde Ölmez'i koruyamadığı ve ulusal mahkeme kararlarının kendileri için uygun ve yeterli bir telafi oluşturmadığını, verilen kararın adil olmadığını ve yargılamanın aşırı uzun iddia etmektedirler.

Mahkeme'nin Değerlendirmesi

Sözleşme'nin 2. Maddesinin İhlâl Edildiği İddiası Hakkında

Mahkeme, başvuranların Sözleşme'nin 2. maddesi bağlamındaki şikâyetlerine ilişkin olarak; Zübeyde Ölmez'in yaralanmasının hayati tehlike arz edecek nitelikte olmadığını tespit etmekle birlikte dört çocuğun ölümüne neden olan patlamanın ölümcül olduğu, dolayısıyla da, Sözleşme'nin 2. maddesinin uygulanabilir olduğu sonucuna varmıştır.

Sözleşme ile güvence altına alınan hakkın ihlalinin iç hukukta telafi edilmesi için uygun ve yeterli tazminat elde edilmesiyle ilgili olarak idare mahkemelerinin kararlarının başvuranlar için uygun ve yeterli bir telafi teşkil edip etmediğini inceleyen Mahkeme, somut olayda, başvuranların idare mahkemeleri önünde talep ettikleri miktarın tamamını, İdari Yargılama Usulü Kanunu ve yerleşik içtihatlarla uygun olarak işlemeye başlayan yasal gecikme faiziyle

birlikte aldıklarını, bu bağlamda, idare mahkemelerinin kendilerine sunulan taleple bağlı olduğunu ve ötesinde (*ultra petita*) karar veremeyeceğini, dolayısıyla, uğranılan zararı doğru bir şekilde değerlendirmek ve gerçekten varlığını göstermenin başvuranların görevi olduğunu belirtmiştir.

Mahkeme, sonuç olarak, iç hukukta başvuranlara sunulan telafinin yeterli ve uygun olduğunu ve Sözleşme'nin 2. maddesinin ihlal edilmesi nedeniyle mağdur olduklarını iddia edemeyecekleri sonucuna vararak bu şikâyetin Sözleşme'nin 35. maddesinin 3. fıkrasının a) bendi anlamında Sözleşme hükümleriyle *konu bakımından (ratione materiae)* bağdaşmadığına ve Sözleşme'nin 35. maddesinin 4. fıkrası uyarınca kabul edilemez olduğuna karar vermiştir.

Sözleşme'nin 6 ve 13. Maddeleri İle Ek 1 No.lu Protokol'ün 1. Maddesinin İhlâl Edildiği İddiası Hakkında (Adil Yargılama)

Başvuranlar tarafından Sözleşme'nin 6 ve 13. maddeleri ile Ek 1 No.lu Protokol'ün 1. maddesi kapsamında ileri sürülen ve yalnızca ilgili olduğu Sözleşme'nin 6. maddesi bağlamında incelenen yargılamanın hakkaniyetine ilişkin olarak, başvuranların özellikle idare mahkemelerinin gecikme faizinin işlemeye başladığı tarihe ilişkin kararını eleştirdiklerini gözlemleyen Mahkeme, bunun iç hukukun yorumlanması ve uygulanması kapsamında bir konu olduğunu hatırlatmış ve davanın koşullarında, idare mahkemeleri tarafından benimsenen çözümün keyfi ve açıkça makul olmayan bir çözüm olmadığını değerlendirmiştir. Bu gerekçelerle Mahkeme, başvurunun bu kısmının açıkça dayanaktan olması sebebiyle reddedilmesi gerektiğine karar vermiştir.

Sözleşme'nin 6. Maddesinin İhlâl Edildiği İddiası Hakkında (Yargılama Süresi)

Mahkeme, “makul süre” ilkesinin ihlal edildiği iddiası ile ilgili olarak başvuranların, Sözleşme'nin 35. maddesinin 1. fıkrası uyarınca, 6384 sayılı Kanun tarafından kurulan Tazminat Komisyonuna başvurmaları gerektiğini, zira bunun, *ilk bakışta (a priori)*, şikâyetlerinin telafi edilmesine yönelik makul beklentiler sunabilecek erişilebilir bir hukuk yolu olduğunu belirtmiş ve idare mahkemeleri önündeki yargılamanın süresine ilişkin şikâyetin, Sözleşme'nin 35. maddesinin 1 ve 4. fıkraları uyarınca, iç hukuk yollarının tüketilmediği gerekçesiyle reddedilmesi gerektiği sonucuna varmıştır.

Diğer Şikâyetler

Mahkeme, diğer şikâyetlere ilişkin olarak, bunların herhangi bir şekilde desteklenmediğini tespit etmiş ve bu şikâyetlerin Sözleşme'nin 34 ve 35. maddelerinde

belirtilen kabul edilebilirlik kriterlerini karşılamadığını, Sözleşme veya Protokolleri tarafından öngörülen hak ve özgürlüklerin ihlaline ilişkin herhangi bir belirtiyi ortaya koymadığını bu sebeple de başvurunun bu kısmının, Sözleşme'nin 35. maddesinin 4. fıkrası uyarınca reddedilmesi gerektiğine, 7 Kasım 2023 tarihinde oy birliğiyle karar vermiştir.

3. Kürkut / Türkiye³ Kararı

Öz: *Başvuru, bir gösterinin dağıtılması sırasında başvuranın kim tarafından ateşlendiği belirlenemeyen bir kurşunla yaralanmasının ardından yürütülen cezai soruşturmanın etkin olmadığı şikâyeti ile ilgilidir.*

Başvuran 29 Mart 2006 günün izinsiz bir gösteri yürüyüşü sırasında polisin müdahalesi ile yaralanmıştır. Başvuran aynı gün hastaneye kaldırılmış ve ameliyata alınmıştır. Başvuranın sağ böbreği ve safra kesesi alınmıştır. Başvuran 3 Mayıs 2006 tarihinde Diyarbakır Cumhuriyet Başsavcılığı'na suç duyurusunda bulunmuştur. Savcılık soruşturma kapsamında failin tespit edilmesi amacıyla Emniyet Müdürlüğü ile yazışmalara yapmıştır. Araştırmalara rağmen failin tespit edilememesi sebebiyle Savcılık tarafından 12 Mart 2008 tarihinde daimi arama kararı verilmiştir.

22 Haziran 2009 tarihinde başvuranın temsilcisi Diyarbakır Cumhuriyet Başsavcılığı'ndan cezai soruşturmanın sonucu hakkında bilgi istemiştir. 8 Temmuz 2009 tarihinde Başsavcılık tarafından çıkarılan daimi arama kararı başvuranın temsilcisine tebliğ edilmiştir. 13 Aralık 2009 tarihinde ise dosyaya ilişkin tüm belgeler başvuranın temsilcisine tebliğ edilmiştir.

Başvuran avukatı vasıtasıyla 4 Temmuz 2011 tarihinde AİHM'e bireysel başvuruda bulunmuştur.

Başvuran Sözleşme'nin 2 ve 13. maddelerine dayanmakta ve olay ile ilgili herhangi etkili bir soruşturma yapılmadığını iddia etmektedirler.

Mahkeme'nin Değerlendirmesi

Somut olayda soruşturmayı yürüten savcılık 12 Mart 2008 tarihinde failin bulunamaması nedeniyle dosyayı daimi arama aldığı bildiren bir karar almıştır. Ayrıca Savcılık 13 Aralık 2009 tarihinde başvuranın avukatına soruşturmanın güncel durumuyla ilgili tüm belgeleri göndermiştir. Başvuran avukatı vasıtasıyla 4 Temmuz 2011 tarihinde AİHM'e bireysel

³ Kürkut / Türkiye Kararı, no. 53933/11, 21 Kasım 2023. <https://hudoc.echr.coe.int/tur?i=001-229858>

başvuruda bulunmuştur. Mahkeme somut başvuruda başvurunun 6 ay kuralına aykırı olarak Mahkemeye sunulduğu yönündeki itirazı kabul etmiş ve bir avukat tarafından temsil edilen başvuranın, söz konusu daimi arama bildirimini tebliğ edilmesinden itibaren Mahkeme'ye daha hızlı başvurması gerektiği kanaatinde olduğunu belirterek başvuranın başvurusunu süre yönünden kabul edilemez bulmuştur.

2

İŞKENCE YASAĞI

4. Vučković / Hırvatistan⁴ Kararı

Öz: Başvuru, başvuranın işyerinde maruz kaldığı cinsel saldırı sebebi ile ilk derece mahkemesi tarafından verilen hapis cezasının temyiz mahkemesi tarafından kamu hizmetine dönüştürülmesinin, cezayı çok hafifleterek orantısız kıldığı ve Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi'nin 3. maddesini (insanlık dışı ve aşağılayıcı muamele yasağı) ve 8. maddesini (özel hayata ve aile hayatına saygı hakkı) ihlâl ettiğine ilişkindir.

Başvuran, 1978 doğumlu ve Hırvatistan'da yaşayan bir Hırvat vatandaşıdır. Haziran 2015'te hemşire olan başvuran, ambulans şoförü meslektaşına karşı suç duyurusunda bulunmuştur. Başvuran meslektaşının Nisan ve Haziran 2015 arasında vardiyalı çalışırken, vücudunun çeşitli yerlerine dokunarak kendisine cinsel saldırıda bulunmakla suçlamıştır. Saldırlara, uygunsuz bir dil kullanılarak başka birine söylemesi halinde kovulacağı yönündeki tehditler de eşlik etmiştir.

Saldırgan ilk duruşmada iki ayrı ahlak dışı eylemden suçlu bulunmuş ve 10 ay hapis cezasına çarptırılmıştır. İlk derece mahkemesi özellikle cinsel suçların ağırlaştırıcı sebepler arasında yer aldığını ve defalarca ve kısa bir süre içinde işlendiğini belirtmiştir. Ancak, temyiz üzerine sanığın aldığı ceza kamu hizmetine çevrilmiş ve Hükûmet'e göre usulüne uygun olarak infaz edilmiştir.

Temyiz mahkemesi, saldırıların üzerinden dört yıl geçmesine rağmen failin başka bir suç işlemediğini dikkate alarak, cezanın hafifletilmesinin ceza amacına hizmet edeceğine karar vermiştir. Saldırıları, başvuranın kolundaki yaralanma nedeniyle ve daha sonra travma sonrası stres bozukluğu nedeniyle hastalık iznine ayrılmak zorunda kalmasıyla sonlanmıştır.

Mahkeme'nin Değerlendirmesi

İlk olarak Mahkeme, üye Devletlerdeki modern ceza politikasında kamu hizmetinin artan önemini vurgulamış ve bunu onayladığını belirtmiştir, ancak aynı zamanda cinsel istismar ve kadına yönelik şiddet konusunda kararlı durmanın gerekliliğine de dikkat çekmiştir.

Bu nedenle Mahkeme, ilk derece mahkemesinin ağırlaştırıcı faktörlere ilişkin değerlendirmesini kabul etmesine rağmen, temyiz mahkemesinin, cezayı hafifletirken failin yüksek derecede cezai sorumluluğundan veya cinsel suçları işlemekdeki güçlü niyetinden bile bahsetmemiş olmasına vurgu yapmıştır. Ayrıca Mahkeme, yerel mahkemelerin, suçun başvuran üzerindeki sonuçları (teşhis ve hastalık izni) ve cezalandırma sürecinde iç hukukta ilgili olan

⁴ Vučković / Hırvatistan Kararı, no. 15798/20, 12 Aralık 2023. <https://hudoc.echr.coe.int/tur?i=001-229399>

bir dizi faktörü dikkate almadığını kaydetmiştir. Saldırganın, iddia edilen tehditler ve açıkça pişmanlık duymaması da dâhil olmak üzere, saldırılar sonrasındaki davranışlarının değerlendirilmediğini belirtmiştir. Bu nedenle Mahkeme, temyiz mahkemesinin hapis cezasını kamu hizmetine çevirerek hafifletirken davanın tüm koşullarını gerekli ve dikkatli bir şekilde incelemeyi tespit etmiştir. Aslında Mahkeme, temyiz mahkemesinin, yeterli gerekçeler sunmaksızın veya mağdurun çıkarlarını herhangi bir şekilde dikkate almadan hapis cezasını kamu hizmetine çevirmeyi seçmesinin kaygı verici olduğunu da tespit etmiştir.

Mahkeme böyle bir yaklaşımın, yerel mahkemelerin kadına yönelik şiddeti cezalandırma konusunda hoşgörülü olduğunu varsayacağını ve bu durumun, Avrupa Konseyi Kadına Yönelik Şiddet ve Aile İçi Şiddete Karşı Eylem Uzmanları Grubu (GREVIO) ve Hırvatistan hakkındaki temel değerlendirme raporu tarafından da doğrulandığını belirtmiştir. Mahkeme böylesi bir hoşgörünün, mağdurları bu tür eylemleri bildirmekten caydırabileceğini belirterek istatistiklere göre ise kadına yönelik şiddetin endişe verici derecede yaygın ve ciddi şekilde eksik rapor edildiğini belirtmiştir.

Sonuç olarak Mahkeme, Sözleşme'nin 3. ve 8. maddelerini ihlâl edecek şekilde, başvuranın işyerinde tekrar tekrar maruz kaldığı cinsel şiddete Devlet'in uygun şekilde müdahale ederek gerekli önlemleri almadığına karar vermiştir.

5. H. A. / Birleşik Krallık⁵ Kararı

Öz: *Başvuru, başvuranın sınırdışı edilmesi halinde Lübnan'daki Ein El-Hilweh kampına döndüğünde, paramiliter gruplar tarafından silahlı alınmayı reddetmesi nedeniyle, bu gruplar tarafından ciddi bir kötü muamele görme riskiyle karşı karşıya olması sebebiyle Sözleşme'nin 3. Maddesinin ihlâl edildiği iddiasına ilişkindir.*

Başvuran Lübnan'daki Ein El-Hilweh mülteci kampında 1998 yılında doğmuş olup, Filistin kökenli vatansız bir kişi olup Kasım 2017'de başvuran kamptan ayrılarak Birleşik Krallık'a gitmiş ve burada 11 Aralık 2017 tarihinde sığınma ve insani koruma talebinde bulunmuştur. Ein El-Hilweh'e geri dönmesi halinde kamptaki rakip gruplar tarafından askere alınmak üzere hedef alınacağını ve savaşmaya zorlanacağını iddia etmiştir.

4 Nisan 2018 tarihinde Dışişleri Bakanlığı başvuranın kamptaki aşırılık yanlısı gruplar tarafından askere alınmak üzere hedef alındığına dair iddiaları kabul etmemiş ve başvuranın olaylara ilişkin anlatımlarındaki tutarsızlıkları gerekçesiyle başvuranın talebi reddedilmiştir.

⁵ H. A. / Birleşik Krallık Kararı, no. 30919/20, 5 Aralık 2023. <https://hudoc.echr.coe.int/tur?i=001-229321>

Ayrıca, başvuranın geri dönme konusunda gerçek bir öznel korkusu olduğu veya Sözleşme'nin 2. veya 3. maddesini ihlâl edecek herhangi bir muamele riski bulunduğu kabul edilmemiştir. Her ne kadar mülakatta, birkaç kez aşırılık yanlısı gruplar tarafından askere alınmayı reddettiğini ve sonuç olarak onlar tarafından tehdit edildiğini iddia etmiş olsa da, kendisine veya ailesine gerçek bir zarar gelmediği belirtilmiştir.

İlk Derece Mahkemesi söz konusu itirazı AİHM'in *Auad/Bulgaristan* (no. 46390/10, 11 Ekim 2011) kararı ışığında 30 Mayıs 2018 tarihinde reddetmiştir. Ayrıca hâkim başvuranın iltica mülakatında, askere alınmayı reddetmesinin sonuçlarını açıklayamadığını ve kendisi veya ailesi açısından UNRWA korumasının sona erdiğinin söylenmesini mümkün kılacak şekilde hayatına veya fiziksel güvenliğine yönelik tehditler olduğunu gösteremediğini ve AB Vasıf Yönergesi'nin 15(c) maddesine göre, yalnızca başvurana yönelik ayırım gözetmeyen herhangi bir şiddet olayının bulunmadığını ve başvuranın kişisel koşullarıyla birlikte ele alındığında, ikincil koruma verilmesini haklı çıkaracak ciddi bir zarar riskinin söz konusu olmadığını gerekçesinde vurgulamıştır.

9 Temmuz 2019 tarihinde istinaf mahkemesi; başvuranın yalnızca ilk derece mahkemesinin mülteci sözleşmesi ile ilgili kararına itiraz ettiğini, Ein El-Hilweh kampının koşullarını yaşama uygun olmasa bile bu konunun temyiz edilmediğini, AB Vasıf Yönergesi'nin 15(c) maddesine göre başvuru hakkının bulunmadığını, başvuranın 1D Maddesi ile Mülteci Sözleşmesi'nin koruması dışında bırakıldığı konusunda ilk derece mahkemesi ile aynı görüşte olduğunu ve başvuranın belirttiği olayların UNRWA'nın kampta kendisine sağladığı yardımı ve sınırlı korumayı terk etmesini gerektirecek önemde olmadığını belirterek istinaf başvurusunu reddetmiştir.

Başvuran temyize başvurmak için istinaf mahkemesinden gitmek için izin istemiştir. İstinaf Mahkemesi 14 Ağustos 2019 tarihinde izin vermeyi reddetmiştir. Bunun üzerine başvuran doğrudan temyiz mahkemesine başvurmuştur. Temyiz dilekçesinde özetle, Mülteci Sözleşmesi'nin 1D maddesine ilişkin bulguya itiraz etmiş ve ayrıca ilk derece mahkemesinin kendisinin askere alınmak üzere hedef alınacağını inandırıcı bulmaması nedeniyle geri döndüğünde kendisi için gelecekte bir risk olduğunu ve Mülteci Sözleşmesi kapsamındaki korumadan hariç tutulsa bile, Sözleşme'nin 3. maddesi uyarınca ikincil insan hakları korumasından yararlanmaya devam ettiğini iddia etmiştir. 1 Kasım 2019 tarihinde, Temyiz Mahkemesi başvuranın temyiz başvurusunu istinaf mahkemesinin benzer gerekçeleriyle reddetmiştir.

Mahkeme'nin Değerlendirmesi

Mahkeme, başvuranın görüşlerinde dayandığı UNWRA e-postasının ve kararların, başvuranın UNRWA'nın askere alınma riskine karşı yardım ve koruma sağlama kapasitesine sahip olmadığı yönündeki argümanını desteklemek için alıntılandığını, ancak söz konusu argümanların asıl sorun olan başvuran için askere alma girişimlerinden kaynaklanan herhangi bir risk olup olmadığı hususuyla ilgili olmadığını, bu sebeple de başvuranın aşırılık yanlısı silahlı gruplar tarafından silahaltına alınmayı reddetmesinin kendisini ciddi zarar görme riskiyle karşı karşıya bırakacağı iddiasını destekleyemediğini vurgulamıştır.

Bu nedenle Mahkeme, hâlihazırda önünde bulunan materyallerin hiçbirinin ilk derece mahkemesinin Lübnan'daki Ein El-Hilweh kampına geri gönderilmesi halinde başvuranın aşırılık yanlısı silahlı gruplara katılma girişimleri nedeniyle ciddi zarar göreceğine dair herhangi bir kanıt bulunmadığı sonucunun sorgulanmasına izin vermediğini belirterek başvuranın Lübnan'a sınır dışı edilmesi durumunda, Sözleşme'nin 3. maddesi ihlâl edilmediğine karar vermiştir.

6. Schmidt ve Šmigol/ Estonya⁶ Kararı

Öz: Başvuru, ceza infaz kurumunda uygulanan disiplin cezaları ve güvenlik tedbirlerinin uzun süreli hücre hapsine yol açması yerel mahkemelerce ödenen tazminat tutarının oldukça düşük olması nedeniyle Sözleşmenin 3. maddesinin ihlâl edildiği iddiasına ilişkindir.

İlk başvuran Estonya vatandaşı, ikinci başvuran ise olayların meydana geldiği tarihte vatansızdır. Her iki başvuran da olayların meydana geldiği dönemde Viru cezaevinde tutuklu bulunmaktaydı.

Başvuranlar, cezaevindeki görevlerini yerine getirmeyi reddettikleri için, yasak eşyaları bulundurdukları için ya da görevlilerin talimatlarına uymadıkları için hücre hapsi şeklinde bir dizi disiplin cezası almışlardır. Bu tedbirlerin art arda uygulanması sonucunda birinci başvuran 566 gün (20 Mayıs 2016 - 6 Aralık 2017) ve ikinci başvuran 482 gün (1 Haziran 2016 - 26 Eylül 2017) kesintisiz hücre hapsinde kalmıştır. Buna ek olarak birinci başvuran, 27 Haziran 2015 ile 10 Mayıs 2016 tarihleri arasında hücre hapsinde kalmıştır.

Yerel mahkemeler, yukarıda belirtilen iki uzun dönemle ilgili olarak, disiplin cezalarının art arda uygulanmasının hukuka aykırı olduğuna ve başvuranların haklarını ihlâl ettiğine karar

⁶ Schmidt ve Šmigol / Estonya Kararı, no. 3501/20, 45907/20, 43128/21, 28 Kasım 2023.
<https://hudoc.echr.coe.int/tur?i=001-230200>

vermiş ve başvuranlara, uğradıkları manevi zarar için sırasıyla 1.700 ve 1.500 Avro (EUR) tazminat ödenmesine hükmetmiştir.

Mahkeme'nin Değerlendirmesi

Mahkeme, her ne kadar ayrı yasal ve orantılı disiplin cezalarının uygulanması ile normal cezaevi rejimi altında geçirilen makul uzunluktaki sürelerin dönüşümlü olarak uygulanması, 3. madde kapsamında bir ihlâlin tespit edilmesine yol açmayacak olsa da, mevcut başvuruda birinci başvuranın Haziran 2015 ile Mayıs 2016 arasında yaklaşık 11 ayın yaklaşık 8 ayını hücre hapsinde geçirdiğini aynı zamanda bu dönemi sadece on gün sonra 566 günlük kesintisiz bir hücre hapsi döneminin izlediğini tespit etmiştir. Toplamda, Haziran 2015 ile Aralık 2017 arasında, birinci başvuran normal cezaevi rejimi altında sadece 2 aydan biraz fazla zaman geçirmiştir. Mahkeme, sosyal programlara katılma, bir müfettiş, bir cezaevi görevlisi, bir din görevlisi ve sağlık uzmanları ile görüşme ve birkaç kısa süreli toplantı yapma olanağının, birinci başvuranın tekrarlanan ve uzun süreli hücre hapsinde kalmasından kaynaklanan olumsuz etkileri hafifletmek için yeterli olmadığını tespit etmiştir.

Son olarak Mahkeme, başvuranların maruz kaldığı hücre hapsinin bir disiplin tedbiri olarak uygulandığını ve uzun kümülatif süreler boyunca tecrit edilmelerine yol açtığını vurgulamıştır. Bu bağlamda, mevzuatta yer alan 45 günlük azami hücre hapsi süresinin cezaların art arda uygulanma biçimi üzerinde hiçbir etkisi olmamıştır. Zira başvuranlar bu süreden çok daha uzun bir süre boyunca kesintisiz olarak hücre hapsinde tutulmuştur. Mahkeme, bu koşullarda, bir disiplin cezası olarak hücre hapsinin gerçekten de son çare olarak uygulanıp uygulanmadığı konusunda şüpheleri bulunduğunu belirtmiştir. Mahkeme'ye göre her halükarda Hükûmet, bu kadar uzun süreli hücre hapsinin salt bir disiplin tedbiri olarak kullanılmasını haklı çıkaracak istisnai koşulların varlığına ilişkin ikna edici gerekçeler sunmamıştır. Buna göre, başvuranların sırasıyla 27 Haziran 2015 ile 6 Aralık 2017 ve 1 Haziran 2016 ile 26 Eylül 2017 tarihleri arasındaki hücre hapsi, onları tutukluluğun doğasında bulunan kaçınılmaz acı düzeyinin ötesinde zorluklara maruz bırakmıştır.

Bu tespitler ışığında Mahkeme oybirliğiyle Sözleşme'nin 3. maddesinin ihlâl edildiğine karar vermiştir.

3

ADİL YARGILANMA HAKKI

7. Gökçe / Türkiye⁷ Kararı

Öz: *Başvuru, başvuranların murislerinin açtığı hizmet tespiti davasının makul süreyi aşarak uzun bir süre boyunca karara bağlanmaması ile ilgilidir.*

Somut başvuruda başvuranlar uzun yargılama süresi şikâyetiyle 23 Mart 2021 tarihinde Anayasa Mahkemesine bireysel başvuruda bulunmuşlardır. Başvuranların bireysel başvurusunun Anayasa Mahkemesi önünde derdest olduğu sırada 5 Nisan 2023 tarihinde, 6384 sayılı Avrupa İnsan Hakları Mahkemesine Yapılmış Bazı Başvuruların Tazminat Ödenmek Suretiyle Çözümüne Dair Kanuna bir madde eklenerek Tazminat Komisyonunun ceza hukuku kapsamındaki soruşturma ve kovuşturmalar ile özel hukuk ve idare hukuku kapsamındaki yargılamaların makul sürede sonuçlandırılmadığı şikâyetlerini inceleme yetkisi 9 Mart 2023 tarihine kadar uzatılmıştır. Anayasa Mahkemesi, 18 Mayıs 2023 tarihinde başvuranların 6384 sayılı Kanun kapsamında uzun yargılama ile ilgili şikâyetlerini Tazminat Komisyonuna sunmaları gerektiğini belirterek başvuranların başvurusunu kabul edilemez bulmuştur. Başvuranlar, Tazminat Komisyonu nezdinde tazminat davası açmak zorunda kaldıkları gerekçesiyle Anayasa Mahkemesi'nin başvurularını reddetme kararı nedeniyle yargılamanın bir kez daha uzatıldığını ileri sürerek 17 Ağustos 2023 tarihinde AİHM'e başvurmuşlardır.

Mahkeme'nin Değerlendirmesi

Mahkeme hem kendi verdiği Turgut ve Diğerleri v. Türkiye hem de Anayasa Mahkemesinin verdiği Ferat Yüksel ve Veysi Ado kararlarındaki tespitleri hatırlatarak başvuranların uzun yargılama şikâyetleri ile ilgili etkili bir iç hukuk yolu olan Tazminat Komisyonuna başvurmaları gerektiğine karar vermiş ve başvuranların başvurusunu iç hukuk yollarını tüketmedikleri gerekçesiyle reddetmiştir.

8. Gyulumyan ve diğerleri / Ermenistan⁸ Kararı

Öz: *Başvuru, Ermenistan Anayasa Mahkemesi üyesi olan ilk üç başvuran açısından görev sürelerinin, Anayasa Mahkemesi başkanı olan dördüncü başvuran açısından ise başkanlık görevinin yapılan bir anayasa değişikliği ile sonlandırılması işlemine karşı iç hukukta bir başvuru yolu olmaması sebebiyle Sözleşmenin 6. maddesinde düzenlenen mahkemeye erişim hakkının ihlâli ile başvuranların Anayasa Mahkemesindeki görevlerinin sonlandırılması sürecinde yaşanan olayların özel yaşamları üzerinde olumsuz etkiler yarattığı iddiasıyla*

⁷ Gökçe / Türkiye Kararı, no. 33876/23, 21 Kasım 2023. <https://hudoc.echr.coe.int/tur?i=001-229810>

⁸ Gyulumyan ve diğerleri / Ermenistan Kararı, no. 25240/20, 21 Kasım 2023. <https://hudoc.echr.coe.int/tur?i=001-229606>

Sözleşmenin 8. maddesinde düzenlenen özel hayata saygı hakkının ihlâl edildiği şikâyetine ilişkindir.

Birinci, ikinci ve üçüncü başvurular Ermenistan Anayasa Mahkemesi üyesiiken, son başvuran ise bu mahkemenin başkanıydı. Başvuranlar bu görevlere atanırken atama tarihinde yürürlükte olan Ermenistan Anayasasına göre kendilerine emekli olana kadar Anayasa Mahkemesinde görevde kalma yetkisi verilmişti.

Ancak Haziran 2020'de yapılan bir anayasa değişikliği ile sırasıyla 13, 24 ve 22 yıldan fazla görev yapmış olan birinci, ikinci ve üçüncü başvuruların görev süreleri sona erdirilirken dördüncü başvuranın Anayasa Mahkemesi Başkanı sıfatı kaldırılmış ve kendisinin bu mahkemenin hâkimi olarak görevde kalması kararlaştırılmıştır.

Başvuranlar, özellikle Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi'nin 6 § 1 (mahkemeye erişim hakkı) ve 8. maddelerine (özel ve aile hayatına saygı hakkı) dayanarak, Anayasa Mahkemesi yargıçlığı görevlerinin sona erdirilmesine itiraz etmek için bir mahkemeye erişemediklerinden ve bu sona erdirmenin keyfi olduğundan şikâyetçi olmuşlardır.

Mahkeme'nin Değerlendirmesi

Somut davada Mahkeme, Anayasa Mahkemesi yargıçlarının görevlerinin bir anayasa değişikliği kapsamında sonlandırılması nedeniyle bu işlemin hukukiliğine ilişkin olarak Anayasa Mahkemesi üyelerinin iç hukuktaki herhangi bir yargı organına başvurmalarının mümkün olmaması işleminin Sözleşmenin 6. maddesiyle bağdaşıp bağdaşmadığı sorununu incelenmiştir.

Bu kapsamda Mahkeme başvuruların Anayasa Mahkemesinde yargıç olarak emekli olana kadar görev sürelerini tamamlama konusundaki haklarının Sözleşmenin 6. maddesi kapsamında medeni haklar ve yükümlülükler kavramına girip girmediği konusunu *Vilho Eskelinen ve Diğerleri v. Finlandiya* kararında ortaya koyduğu ilkeler çerçevesinde ele almıştır. Eskelinen ilkelerine göre kamu hizmetinde çalışan memurlarla ilgili olarak Sözleşmeciler Devletler, Mahkeme önünde, iki koşulu yerine getirdiğini ispatlarsa, Sözleşmenin 6. maddesindeki güvenceler ilgili davada uygulama alanı bulamayacaktır. İlk olarak, Devlet, ulusal hukukunda, söz konusu görev veya personel kategorisi için mahkemeye erişimi açıkça hariç tutmuş olmalıdır. İkinci olarak, söz konusu istisna, Devletin menfaatleri doğrultusunda objektif gerekçelere dayandırılmalıdır.

Mahkeme Eskelinen testinin ilk aşaması olan mahkemeye erişimin iç hukuk kapsamında hariç tutulup tutulmadığı ile ilgili olarak yürürlükteki Ermeni mevzuatının sistemik yorumundan veya yasal düzenlemenin bütününden Anayasa değişikliğine karşı başvurulacak bir yol olmadığını tespit ederek bu koşulun somut olayda karşılandığı görüşünde olmuştur.

Eskelinen testinin diğer aşaması olan mahkemeye erişim hakkına getirilen kısıtlamanın haklı gerekçelere dayanıp dayanmadığı unsuru hakkında ise Mahkeme Sözleşme'nin Devletlerin yargı reformu için meşru ve gerekli kararlar almasını engellemediğini ve yargı sisteminde yapılacak herhangi bir reformun yargının ve yönetim organlarının bağımsızlığını zedelememesi koşuluyla, bir hükûmetin yargı reformu yapma yetkisinin sorgulanamayacağını görüşünü hatırlatmış ve mevcut davada, önündeki materyallere dayanarak, başvuranların, söz konusu değişikliğin Anayasa Mahkemesi'nin meşruiyetini veya bağımsızlığını zayıflatmayı amaçladığı veya zayıflattığı ve özellikle kendilerini hedef aldığı yönündeki iddialarını destekleyecek ikna edici bir kanıt bulamadığı sonucuna varmıştır.

Mevcut davanın çok özel koşullarını, özellikle de başvuranların Ermenistan yargısında özel bir statüye sahip en yüksek mahkeme olan Anayasa Mahkemesi hâkimleri olduklarını ve görev sürelerinin özellikle kendilerine yönelik olmayan bir anayasa değişikliği ile sona erdirildiğini göz önünde bulunduran Mahkeme, bir mahkemeye erişimin engellenmesinin Eskelinen testinin ikinci koşulu açısından objektif olarak haklı olduğu kanaatini taşıdığını kararında ortaya koymuştur.

Bu sebepler Mahkeme somut davada başvuranların görevlerinin sonlandırılması işlemine karşı bir mahkeme önünde itiraz edememeleri hakkında Eskelinen testinin her iki koşulunun da yerine getirildiğini düşünerek somut olaya Sözleşme'nin 6 § 1 maddesinin uygulanamayacağına karar vermiştir. Sonuç olarak Mahkeme, adil yargılanma hakkının ihlal edildiği iddialarını reddetmiştir.

İkinci olarak, Mahkeme somut davada Sözleşmenin 8. maddesinde düzenlenen özel ve aile hayatına saygı hakkının uygulanabilir olmadığına karar vermiştir. Mahkeme bu tespite varmadan önce başvuranların görev sürelerinin sona ermesi sebebiyle gelirleri üzerinde önemli bir etki yaratmadığına vurgu yapmıştır. Mahkeme bu çerçevede dördüncü başvuranın Anayasa Mahkemesi hâkimi olarak görevine devam ettiğine, diğer başvuranların yaşlarına bakılmaksızın tam emekli maaşı almaya hak kazandığına büyük önem atfetmiştir. Mahkeme ayrıca, mevcut başvuranların mesleki performansları veya kişilikleri, ahlaki değerleri veya karakterleri ile ilgili

olarak yerel makamlar tarafından bireyselleştirilmiş olumsuz ifadelerde bulunulduğuna dair hiçbir kanıt bulunmadığını da tespit etmiştir.

Yukarıdaki tespitlerden hareketle Mahkeme, başvuranların görev sürelerinin sona ermesinin özel hayatları üzerindeki olumsuz etkilerinin, Sözleşme'nin 8. maddesinin uygulanabilmesi için gereken ciddiyet eşiğini aşmadığına karar vermiştir. Sonuç olarak Mahkeme, özel ve aile hayatına saygı hakkının ihlâl edildiği iddialarını reddetmiştir.

4

ÖZEL VE AİLE HAYATINA SAYGI HAKKI

9. Georgian Muslim Relations ve diğerleri / Gürcistan⁹ Kararı

Öz: Başvuru, davalı Devletin, Müslüman çocuklar için yatılı okul açmak isteyen başvuranları, okul binasının bulunduğu bölgenin sakinleri tarafından gerçekleştirilen yasadışı protesto eylemleri, nefret söylemi ve diğer ayrımcı eylemlerden korumak için yeterli önlemleri almadığı ve bunun sonucunda Sözleşme'nin 14. maddesiyle bağlantılı olarak 8. ve 9. maddeleri ile mülkiyet hakkının ihlâl edildiği iddiasına ilişkindir.

Başvuranlar, bir bina kiralamış ve burada Müslüman öğrenciler için bir yatılı okul açmaya karar vermiştir. Bu durumu öğrenen Ortodoks Hıristiyan bölge sakinleri, mahallede bir Müslüman okulunun açılmasına karşı protestolar düzenlemeye başlamıştır. Okulun açılmasının planlandığı tarihin öncesinde protestolar yoğunlaşmış, bir domuzun başının kesilerek okulun kapısına çivilenmesi gibi aşağılayıcı eylemler gerçekleştirilmiş; başvuranların binaya girmesi ve sonuçta okulun açılması engellenmiştir. Diğer taraftan Belediye Su İdaresi de güvenlik gerekçesiyle okul binasını şehrin kanalizasyon şebekesine bağlamamıştır.

Başvuranlar pek çok defa karakola giderek şikâyetçi olmuşlar; ancak cezai bir kovuşturma başlatılmamıştır. Başvuranların Başsavcılık ve İçişleri Bakanlığı nezdindeki başvuruları da sonuçsuz kalmıştır. Başvuranlar, olaylarda başı çeken üç şahıs ile İçişleri Bakanlığına karşı sembolik miktarlar üzerinden manevi tazminat davası açmışlar; söz konusu üç kişi sembolik miktarda tazminat ödemeye mahkûm edilmiş; davanın İçişleri Bakanlığına ilişkin kısmı ise tefrik edilmiş ve bu dava daha sonra reddedilmiştir. Başvuranlar ayrıca Belediye ve Su İdaresine karşı Ombudsman'a başvurmuşlar, Ombudsmanlığın tavsiye kararına uyulmaması üzerine Ombudsman tarafından başlatılan yargılama sonucunda binanın, şehrin kanalizasyon sistemine bağlantısının yapılması gerektiğine karar verilmiş ve karar kesinleşmiş, ancak uygulanmamıştır.

Başvuranlar Sözleşme'nin 14. maddesiyle bağlantılı olarak 8. ve 9. maddelerinin; başvuran dernek ise kiralanandan istediği şekilde yararlanamaması nedeniyle mülkiyet hakkının ihlâl edildiğinden şikâyet etmiştir.

⁹Georgian Muslim Relations ve diğerleri / Gürcistan Kararı, no. 24225/19, 30 Kasım 2023.
<https://hudoc.echr.coe.int/tur?i=001-229159>

Mahkeme'nin Değerlendirmesi

Mahkeme başvuruların şikâyetlerini Sözleşme'nin 14.maddesi ile bağlantılı olarak ve eşzamanlı olarak 8 ve 9. madde kapsamında incelemiştir. Mahkeme her iki madde bağlamında, Devletin pozitif yükümlülüklerine dikkat çekmiştir.

Mahkeme, hukuka aykırı ve ayrımcı protesto eylemlerini caydırmak ve bastırmak için, mevcut koşullar altında hızlı ve etkili bir soruşturmanın makul ve gerekli olduğunu, ancak böyle bir soruşturmanın yapılmadığını; polisin, failleri tespit edip cezalandırmada ve hukuk düzenini yeniden sağlamada başarısız olduğunu belirtmiştir.

Mahkeme, polisin ayrımcı davranışları durdurmak için müdahale etmemesi ve soruşturmadaki yetersizlik nedeniyle dini önyargı ve ayrımcılığa dayanan şiddet eylemlerinin herhangi bir yasal sonuç doğurmadan kaldığını ve başvuruların özel hayatlarına, onurlarına ve dini inançlarına yapılan müdahaleye karşı gerekli koruma sağlanamadığını değerlendirmiştir. Sonuç olarak Mahkeme, Sözleşme'nin 14. maddesi ile bağlantılı olarak, Sözleşme'nin 8. ve 9. maddelerinin ihlâl edildiğine karar vermiştir.

Sözleşme'ye Ek 1 No'lu Protokol'ün 1. maddesinin ihlâl edildiği iddiasına yönelik olarak Mahkeme, kira sözleşmesinin kiracıya, kiralananı serbestçe kullanma hakkı verdiğini ve Sözleşme'ye ek 1 No.lu Protokol'ün 1. maddesinin korumasından yararlanan bir "mülk" olarak değerlendirileceğini belirtmiştir. Mahkeme, özel kişilerin hukuka aykırı eylemleri ve yetkililerin yeterli önlemleri almaması nedeniyle başvuruların okul binasına erişimlerinin engellenmesi ve Belediye Su İdaresi'nin okul binasını şehrin kanalizasyon sistemine bağlamaması sonucunda, başvuranın binayı istediği gibi kullanma fırsatını kaybettiğini belirtmiş ve sonuç olarak Sözleşme'ye Ek 1 No.lu Protokol'ün 1. maddesinin ihlâl edildiğine karar vermiştir.

5

TOPLANTI VE DERNEK KURMA ÖZGÜRLÜĞÜ

10. Humpert ve diğeri / Almanya ¹⁰ Kararı

Öz: Genel grev yasağının memurların sendikal özgürlüğünü temelinden etkileyip etkilemediğini ilk kez değerlendiren Mahkeme, çeşitli diğeri sendikal güvencelerin bulunması nedeniyle genel grev yasağının memurların sendikal özgürlüğünü temelinden etkilemediğine karar vermiştir.

Başvuranlar olay tarihlerinde farklı eyaletlerdeki devlet okullarının memur kadrolarında öğretmen olarak görev yapmaktadır. Aynı sendikanın üyeleri olan başvuranlar çalışma koşullarında iyileşme talep ederek bir saat ile üç gün arasında değişen sürelerde iş bırakmışlardır. Bunun üzerine başvuranlar disiplin cezası olarak 100 avro veya 300 avro para cezası ya da kınama cezası almışlardır.

Başvuranlar, farklı idare mahkemelerindeki itirazlarının sonuçsuz kalması üzerine Federal Anayasa Mahkemesine anayasal şikâyette bulunmuşlardır. Federal Anayasa Mahkemesi, disiplin cezalarının başvuranların toplantı ve dernek kurma özgürlüğüne müdahale ettiğini ancak bu müdahalenin kanunla düzenlenmiş bulunan memuriyet ilkeleri ve memurlara grev yasağı gibi bazı anayasal menfaatler nedeniyle haklı görülebileceğini belirtmiştir. Söz konusu müdahale, idarenin düzgün işleyişi ile Devletin işlevlerinin ve Devlet kurumlarının düzgün işleyişinin sağlanmasını amaçlamıştır. Grev hakkı, sadece bazı memurlar için kabul edilecek olsa bile ömür boyu iş güvencesi, sadakat yükümlülüğü ve ücret dâhil olmak üzere bazı maddi hak ve yükümlülüklerin yasama organınca tekrar düzenlenmesini gerektirecektir. Dolayısıyla memurlara ilişkin kanunda yer verilen güvencelere zarar verecektir. Bu nedenle, başvuranların haklarına yapılan müdahale makuldür ve toplanma ve dernek kurma özgürlüklerini etkisiz kılmamıştır. Ayrıca mevzuat, başvuranlarının sendikalarının çatı kuruluşlarına memurların statüsüne ilişkin yasaların yapımında yer almalarına imkân tanıdığı ve memurların yaşam standardının korunması ilkesini içerdiği için grev yasağı bu şekilde telafi edilmektedir.

Başvuranlar, Mahkeme önünde söz konusu disiplin cezaları ile memurlara genel grev yasağının kanunla öngörülmediğini ve orantısız olduğunu bu nedenle Sözleşme'nin 11. maddesinin ihlâl edildiğini ileri sürmüşlerdir. Ayrıca uluslararası iş hukukunun kamu görevlilerine grev hakkını tanımış olduğu argümanının Federal Anayasa Mahkemesince cevapsız bırakılması nedeniyle adil yargılanma haklarının ihlâl edildiğinden şikâyetçidirler.

¹⁰ Humpert ve diğeri / Almanya kararı, no. 59433/18, 59477/18, 59481/18, 59494/18, 14 Aralık 2023.
<https://hudoc.echr.coe.int/tur?i=001-229726>

Mahkeme'nin Değerlendirmesi

Mahkeme, grev yasağının sendikal özgürlüğün özünü etkileyip etkilemediğine yönelik ilk kez yaptığı değerlendirmede Devletin sendikal özgürlüğü güvence altına almak ve sendikalara üyelerinin haklarını savunmak için sunduğu alternatif yollar dâhil uyguladığı tüm önlemleri birlikte değerlendirmeye karar vermiştir. İş ilişkilerindeki toplu sözleşme hakkı, ilgili sektör ve belirli işçi pozisyonlarının durumu gibi diğer unsurları dikkate almıştır. Buna göre grev yasağı, belirli bir bağlamda sendikal özgürlüğün temel bir unsurunu etkilemese bile, doğrudan endüstriyel eylemle ilgili olması halinde temel bir sendikal faaliyeti etkileyecektir. Her durumda, bu konuda Devletin takdir yetkisi sınırlıdır.

Başvuranlara disiplin cezası verilmesinin onların sendikal özgürlüğüne müdahale teşkil ettiğini kabul eden Mahkeme, ilgili kanunların Federal Anayasa Mahkemesi tarafından istikrarlı bir biçimde kamu görevlilerine genel grev yasağı olarak yorumlanması nedeniyle müdahalenin kanunla öngörüldüğünü belirtmiştir. Öte yandan, başvuruların uluslararası iş hukukuna ilişkin argümanlarına dair Mahkeme, Almanya'nın tüm memurlara uyguladığı genel grev yasağının uluslararası yönelimlere uygun olmadığını kabul etse de kendi görevinin müdahalenin Sözleşme'nin 11 § 2 fıkrası uyarınca orantılı olup olmadığını incelemek olduğunu ifade etmiştir.

Mahkeme'ye göre grev, sendikal faaliyetlerin önemli bir parçası olsa da sendikalar için üyelerinin menfaatlerini korumanın tek yolu değildir. Kamu hizmetine ilişkin sendikalar, kamu hizmetine ilişkin düzenlemelerin yapımı sırasında buna katılma hakkına sahiptir. Mahkeme, diğer taraf Devletlerin hiçbirinin, benzer grev yasağını telafi etmek amacıyla çalışma koşullarının belirlenmesi sürecine sendikal katılım için benzer haklar sağlamadığını gözlemlemiştir. Ayrıca Alman kanunlarına göre Devlet, memurların yaşam standardını belirli bir seviyede tutmakla yükümlüdür. Buna göre farklı kurumsal güvencelerin birleşiminin genel olarak memur sendikalarının ve memurların, memur haklarını etkili bir şekilde savunabilmesini sağladığı anlaşılmaktadır. Ayrıca Alman kamu görevlilerinin yüksek sendikalaşma oranı, memurlara sağlanan sendikal hakların uygulamada ne kadar etkili olduğunu ortaya koymaktadır. Sonuç olarak grev yasağı, kamu görevlilerinin sendikal özgürlüğünün özünü ortadan kaldırmamıştır.

Öte yandan, disiplin cezaları şeklindeki müdahaleler ağır müdahaleler değildir ve etkili kamu yönetimi gibi -somut olayda özel olarak başkalarının eğitim hakkının korunması- önemli amaçlar gütmüştür. Ayrıca yerel makamlar bu müdahaleleri haklı göstermek için ilgili ve yeterli

gerekçeler göstermiş ve yarışan menfaatleri dengeleyerek Mahkeme'nin içtihatlarına da atıfta bulunmuştur. Diğer taraftan, Alman devlet okullarında sözleşmeli memur olarak çalışma imkânının getirilmesiyle somut olaydaki müdahale daha da orantılı hale gelmiştir. Tüm bu nedenlerle Mahkeme, başvurular yönünden alınan önlemlerin Devletin takdir yetkisinin sınırları içinde kaldığına ve meşru amaçlara göre orantılı olduğuna karar vermiştir. Buna göre Sözleşme'nin 11. maddesi ihlâl edilmemiştir.

Başvuranın adil yargılanma hakkına ilişkin şikâyeti ise uluslararası iş hukukunun Federal Anayasa Mahkemesinin değerlendirmesinin temelinde yer alması nedeniyle açıkça dayanaktan yoksun kabul edilmiştir.

6

MÜLKİYET HAKKI

11. Naskov ve diğ erleri / Kuzey Makedonya¹¹ Kararı

Öz: *Başvuru, Sözleşme'ye Ek 1 No.lu Protokol'ün 1. maddesi uyarınca, başvuranlara bir arsanın mülkiyetini veren kesinleşmiş bir iade kararının, hukuki ve fiili imkânsızlık nedeniyle iptal edilmesinin mülkiyet haklarını ihlal ettiği iddiasıyla ilgilidir.*

1950 yılında başvuruların murislerine ait taşınmazların bir kısmı kamulaştırılmıştır. 1990-2000 yılları arasında taşınmazların bir kısmı tarım işleri ile iş tugal eden bir şirket tarafından kullanılmıştır. Kamu makamları tarafından 2001 yılında şirket lehine taşınmazlar hakkında kullanım hakkı tanıyan bir karar verilmiştir. Bunun üzerine şirket taşınmaz üzerinde bir benzinlik ve iş yerleri inşa etmek istemiş ve yapımına başlamıştır. Ancak devam eden süreçte kullanım hakkına ilişkin karar savcılık makamınca temyiz edilmiş olup Yüksek Mahkeme tarafından bozulmuştur. Buna göre şirket ruhsat ve kullanım hakkını 2003 yılında kaybetmiştir.

Öte yandan 2001 yılında başvuranlar da söz konusu taşınmazların iadesi için İade Komisyonuna başvurmuşlardır. İade Komisyonu tarafından taşınmazların iade edilmesine karar verilmiştir. Başvuranlar, taşınmazın mülkiyetini tapuya kaydettirmişlerdir. Ancak başvuranlar hali hazırda taşınmaz üzerinde şirket tarafından inşaat yapıldığına değ inerek devralamadıkları taşınmaz hakkında İade Komisyonuna yeniden başvurmak zorunda kalmışlardır. Uzun süren değ erlendirmeler sonucunda taşınmazların bir kısmının üzerinde benzin istasyonu ve halkın kullanımına açık yerler olduğu gerekçesiyle başvuranların talebi reddedilmiştir. Başvuranların idari yargı mahkemelerinde başlattıkları yargılama sonucunda, 2002 yılında verilen İade kararının uygulanamaz olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Başvuranlar, kendilerine benzin istasyonu ve iş yerinin inşa edildiği arazinin mülkiyetini veren nihai iade kararının kendiliğ inden iptal edilmesinin, Sözleşme'ye Ek 1 No'lu Protokol'ün 1. maddesinde güvence altına alınan mülkiyet haklarını ihlâl ettiğ inden şikâyetçi olmuşlardır.

Mahkeme'nin Değ erlendirmesi

Mahkeme öncelikle mülkün varlığını tartışmıştır. Buna göre iade kararı ile başvuranların tapuları tapu siciline tescil edilmiş olup mülkiyet haklarının daha sonra iptal edilmiş olması, onların 1 No'lu Protokolün 1. maddesi anlamında bir “mülkiyete” sahip olmalarını engellemektedir. Bu noktada başvuranların mülkiyetine bir müdahale olduğu hususu sabit

¹¹ Naskov ve diğ erleri / Kuzey Makedonya Kararı, no. 31620/15, 28 Aralık 2023.
<https://hudoc.echr.coe.int/tur?i=001-229390>

olup müdahalenin hukuka uygun olup olmadığı ve eğer öyleyse, izlenen meşru amaçla orantılı olup olmadığı tespit edilmelidir.

Somut olayda Mahkeme, daha önce bir süre için ruhsat alınmış olsa bile 2002 yılında iade kararının kesinleşmesi ile taşınmaz üzerinde yapılan her türlü inşaa faaliyetinin kanuna aykırı olduğuna vurgu yapmıştır. Nitekim somut olayda başvuruların inşaa faaliyetlerini durdurmak için yaptığı başvurulara kamu makamları sessiz kalmıştır. İade kararından yaklaşık 8 yıl sonra ise yerinde inceleme yapılarak kesin kararlar yok sayılmış ve başvurulara taşınmazların iade edilemeyeceği sonucuna ulaşılmıştır. Bu bağlamda, Mahkeme, kanunilik ilkesinin, yalnızca uygulanabilir iç hukuk hükümlerinin uygulamada yeterince erişilebilir, kesin ve öngörülebilir olmasını öngörmekle kalmayıp, aynı zamanda Mahkemenin iç hukukun yorumlanma ve yorumlanma biçimini doğrulamasını da gerektirdiğini yinelemiştir. Mahkeme bu durumun makul bir şekilde taşınmazlarını devralmayı bekleyebilecek olan başvurular için öngörülebilir olmadığına vurgu yapmıştır.

Sonuç olarak Mahkeme, başvuruların mülkiyet haklarına yapılan müdahalenin hukuka uygunluk ilkesine aykırı olduğuna, başvuruların Sözleşme'ye Ek 1 No.lu Protokol'ün 1. maddesi uyarınca mülkiyetten barışçıl yararlanma haklarının ihlâl edildiğine karar vermiştir.

12. Association of Communally-Owned Forestry Proprietors Porceni Plesa ve Piciorul Batran Banciu / Romanya¹² Kararı

Öz: *Başvuru, davalı Devletin özel mülkiyete konu doğa koruma alanlarından kaynaklanan tazminatın ödenmesine ilişkin kuralları belirleme konusundaki hareketsizliğinin başvuran derneğin mülkiyet hakkının ihlaline yol açtığı şikâyetine ilişkindir.*

Başvuranlar, Romanya yasalarına göre tescil edilmiş iki dernektir. İlk başvuran dernek, Karpat dağlarındaki Pleşa'da bulunan 3.636,43 hektarlık bir orman vasıflı taşınmazın malikidir. Bu taşınmazın 2.407,43 hektarlık kısmı Milli Park alanı içerisinde yer almaktadır ve 2005 yılında doğa koruma alanı olarak belirlenmiştir. İkinci başvuran dernek, yine Karpatlar'da, Recea'da bulunan 429 hektarlık orman vasıflı taşınmazın malikidir. Bu taşınmazın önce 258,4 hektarlık kısmı ve daha sonra kalan kısmı, sırasıyla 2005 ve 2008 yıllarında doğa koruma alanı olarak belirlenmiştir.

¹² Association of Communally-Owned Forestry Proprietors Porceni Plesa ve Piciorul Batran Banciu / Romanya Kararı, no. 46201/16 ve 47379/18, 28 Kasım 2023. <https://hudoc.echr.coe.int/tur?i=001-229430>

Yürürlükteki hükümler uyarınca, başvuranlar taşınmazlarının doğa koruma alanı olarak belirlenen kısımlarının bakımından sorumlu olmasına karşın bu bölümleri kullanma ya da bunlardan yararlanma hakkına sahip değildir. Buna karşılık, bu mahrumiyet karşılığında başvuranlar 46/2008 sayılı Orman Kanun kapsamında tazminat hakkına sahiptir. Bu kapsamda birinci başvuran 2013 yılında ödenmesi gereken tazminatın tahsili amacıyla yerel mahkemeler önünde bir tazminat davası açmıştır. Bakanlık, 46/2008 sayılı Kanun'da belirtilen tazminat hükümlerinin uygulanmasına ilişkin prosedürü düzenleyen "metodoloji" hakkındaki idari kararın henüz kabul edilmediğini dolayısıyla tazminat hesabına ilişkin belirsizliklerin bulunduğunu belirterek davanın reddini talep etmiştir.

Craiova Mahkemesi 5 Eylül 2014 tarihli kararıyla söz konusu idari kararın kabul edilmemesinin talep edilen tazminatın reddini haklı kılmak için yeterli olmayacağını belirterek davanın kabulüne karar vermiştir. Bakanlık tarafından sunulan temyiz başvurusu üzerine davayı inceleyen Temyiz Mahkemesi 3 Şubat 2016 tarihli nihai kararıyla temyiz başvurusunu kabul etmiş ve başvuran derneğin talebini reddetmiştir. Benzer şekilde ikinci başvuran, 17 Kasım 2015 tarihinde açtığı davada 2010 ila 2014 yılları arasında hasat edilmeyen odunların değerine tekabül eden tazminatın tahsili amacıyla bir dava açmıştır. Temyiz Mahkemesi, 8 Aralık 2017 tarihli bir kararla, Hükûmetin tazminat kararlarına ilişkin metodolojiyi hala kabul etmediğini belirterek davayı reddetmiştir.

Mahkemenin Değerlendirmesi

Mahkeme, başvuruyu Sözleşme'ye Ek 1 No'lu Protokolün 1. maddesi kapsamında incelemiş ve başvurunun özünün Devletin özel mülkiyete konu doğa koruma alanlarından kaynaklanan tazminatın ödenmesine ilişkin kuralları belirleme konusundaki hareketsizliğine ilişkin olduğunu kaydetmiştir. Mahkemeye göre davalı Devletin söz konusu mevzuatı belirleme ve kabul etme konusundaki hareketsizliği 1 No'lu Protokol'ün 1. maddesiyle korunan mülkiyet hakkına yönelik bir müdahale teşkil etmektedir.

Mahkeme, 46/2008 sayılı Orman Kanunu ile 29 Ocak 2010 tarih ve 14 numaralı Hükûmet Yönetmeliği çerçevesinde uyuşmazlık konusu taşınmazlar için devlet yardımı verilmesinin öngörüldüğünü belirtmiştir. Öte yandan, bu alanlarına ilişkin tazminatların belirlenmesine ilişkin Romanya Hükûmeti tarafından hazırlanan taslak mevzuat 2012 yılında Avrupa Komisyonu'na sunulmuş ve onaylanmıştır.

Taslak mevzuat 2012 yılında Avrupa Komisyonu'na sunulmuş olmasına rağmen on yılı aşkın bir süredir bu taslağın Romanya Hükûmeti tarafından hayata geçirilmediğini ve bunun

sonucunda başvuruların tazminat taleplerinin reddedildiğini belirten Mahkeme, davalı Devletin tazminatın tespitine ilişkin mevzuatı kabul etme ve yayınlama konusundaki uzun süren hareketsizliğine dikkat çekmiştir. Buna ek olarak hali hazırda yürürlükte olan 46/2008 sayılı Orman Kanunu çerçevesinde ileri sürülen tazminat taleplerinin de reddedildiğini vurgulayan Mahkeme mevcut başvuruda kanunilik ilkesine uyulmadığı sonucuna varmıştır. Bu tespitler ışığında Mahkeme, Sözleşme'ye Ek 1 No'lu Protokol'ün 1. maddesinin ihlâl edildiğine karar vermiştir.

7

SERBEST SEÇİM HAKKI

13. Güngen / Türkiye¹³ Kararı

Öz: *Başvuru, başvuranın 24 Haziran 2018 tarihli milletvekili seçimlerinde aday olma hakkından haksız bir şekilde mahrum bırakılmasının seçilme hakkını ihlal ettiği iddiasına ilişkindir.*

Başvuran, talebini desteklemek amacıyla, Yüksek Seçim Kuruluna, memnu haklarının iadesinin onaylandığı bir mahkeme kararı sunmuştur. Diyarbakır Ağır Ceza Mahkemesi, 28 Mart 2013 tarihli bir kararla, başvurunu, terör örgütüne yardım ve üye olma suçundan yedi yıl altı ay hapis cezasına mahkûm etmiştir. Yargıtay 24 Mart 2014 tarihinde, başvuranın mahkûmiyetini onamıştır. 13 Eylül 2017 tarihinde, başvuranın cezası tamamen infaz edilmiştir. 20 Nisan 2018 tarihinde milletvekili seçimlerinin 24 Haziran 2018 tarihinde yapılmasına karar verilmiş ve YSK seçimlerin düzenlenmesi için izlenecek takvim ile seçimlerde aday olmak isteyen adayların yerine getirmesi gereken koşulları belirlemiştir. HDP, 24 Haziran 2018 milletvekili seçimleri için başvuranın adaylığını YSK'ya sunmuştur. Başvuran, 8 Mayıs 2018 tarihinde, memnu haklarının iade edilmesi için Diyarbakır Ağır Ceza Mahkemesine (DACM) başvurmuştur. DACM 14 Mayıs 2018 tarihli bir kararla, Türk Ceza Kanunu'nun 53. maddesi uyarınca, başvuranın memnu haklarından mahrumiyetinin, kendisine verilen hapis cezasının tamamen çekilmesiyle kendiliğinden ortadan kalktığına karar vermiştir.

YSK, 22 Mayıs 2018 tarihli bir kararla, başvuranın başvurusunda memnu hakların iadesini onaylayan bir mahkeme kararı bulunmadığı gerekçesiyle başvuranın adaylığını reddetmiş ve başvuranın eksik belgeyi sunması için 25 Mayıs 2018 tarihine kadar süresi olduğunu belirtmiştir. Başvuran, 23 Mayıs 2018 tarihinde DACM tarafından verilen kararı YSK'ya sunmuştur. YSK 23 Mayıs 2018 tarihli bir kararla, başvuran tarafından sunulan yargı kararının, göz önünde bulundurduğu kanun maddeleri uyarınca memnu hakların iadesini onaylayan bir karar olmadığına hükmetmiştir.

Mahkeme'nin Değerlendirmesi

Başvuran, 24 Haziran 2018 tarihli milletvekili seçimlerinde aday olma hakkından haksız bir şekilde mahrum bırakıldığını iddia etmekte ve bu bağlamda ve Sözleşme'ye Ek 1 No.lu Protokol'ün 3. maddesini dayanak olarak göstermektedir. Mahkeme, kararında ulusal hukuka atıfta bulunarak Türk Ceza Kanunu, Adli Sicil Kanunu'nun 13/A maddesi ve Milletvekili Seçim Kanunu çerçevesinde değerlendirmede bulunmuştur. Bu anlamda Mahkeme başvuranın

¹³Güngen / Türkiye Kararı, no.58811/18, 10 Ekim 2023. <https://hudoc.echr.coe.int/tur?i=001-229009>

infazının 2017 yılı içerisinde tamamlandığını seçimlerin ise 24 Haziran 2018 tarihinde gerçekleştirildiğini belirtmiştir.

Mahkeme, Adli Sicil Kanununa atıfta bulunarak mahkûm olunan cezanın infazının tamamlandığı tarihten itibaren üç yıllık bir sürenin geçmiş olması hususunun başvuranın memnu haklarının iadesi bağlamında tecelli etmediğini belirtmektedir. Bu anlamda Mahkeme başvuranın memnu haklarının iade edildiğine ilişkin ulusal yargı makamları tarafından verilmiş bir kararın bulunmadığını da vurgulamaktadır. Böylelikle Mahkeme, Milletvekili Seçim Kanunu'nun milletvekili seçilmeye ilişkin şartları bağlamında başvuranın adaylığının reddedilmesine ilişkin kararın kanunilik şartını sağlayarak ilgili ve yeterli gerekçeyi haiz olduğunu değerlendirmiştir.

Mahkeme, başvurunun açıkça dayanaktan yoksun olduğu ve Sözleşme'nin 35. maddesinin 3. fıkrasının a) bendi ile 4. fıkrası uyarınca kabul edilemez olduğuna kanaat getirmiştir. Mahkeme, oybirliğiyle, başvurunun kabul edilemez olduğuna karar vermiştir.

İnsan Hakları Dairesi Başkanlığı

Milli Müdafaa Cad. No: 8 Bakanlıklar Kızılay/ANKARA

T: 0 (312) 549 59 05 F: 0 (312) 549 59 27

e-mail: inhak@adalet.gov.tr